

Ivica Buljan

Francuzi su, kao i ja, fascinirani Pavičićem jer u detektivskom romanu piše o novoj Dalmaciji

Nekadašnji direktor Drame splitskog HNK vratio se u grad i za vikend izlazi njegova režija "Crvene vode" po romanu Jurice Pavičića

 Pavica Knezović Belan

Ivica Buljan radi bez prestanka. U svibnju je u Mini teatru u Ljubljani postavio slavnu dramu "Anđeli u Americi" Tonyja Kushnera. A onda je prije mjesec dana u Slovenskom narodnom gledališću imao premijeru predstave nastale prema romanu "Jutarnja zvijezda" Karla Ovea Knausgaard.

- Teško je reći što je bilo ambicioznije, postaviti u malom kazalištu dramu koja traje pet sati ili na velikoj pozornici nacionalnog kazališta u Ljubljani složeni roman norveškog pisca u dramizaciji Gorana Vojnovića, u trajanju od 190 minuta. Sljedeća kazališna postaja ovog redatelja je Split gdje u HNK 11. studenoga ima premijeru predstave po kriminalističkom romanu "Crvena voda" Jurice Pavičića, a u dramizaciji Ivora Martinića. S redateljem smo za intervju kontaktirali putem maila.

Jeste li sentimentalni dok radite u Splitu? Za taj grad i kazalište - HNK - veže vas mnogo lijepih sjećanja.

- U HNK sam gledao predstave kao gimnazijalac, kod Mani Gotovac bio direktor Drame. Volim njegove glumce, povijest, svaku prostoriju, arhitekturu pozornice i gledališta. Glumica Andrea Mladinić iz "Crvene vode" rekla je da je zavoljela teatar jer su u naše vrijeme probe bile otvorene, mladi su cijeli dan bili u kazalištu.

Čitala sam Pavičićev roman - i moram priznati da mi ga je teško zamisliti na kazališnim daskama. Kako ste vi i dramaturg Ivor Martinić doskočili toj kriminalističkoj priči koja se zbiva u dugom razdoblju?

- Ivor je sačuvala napetost krimića i majstorski vodio obiteljsku priču. Promijenio je dijelove koji su bili nužni kako bi se uspostavila struktura drame. Pratio sam francuske kritike i komentare čitatelja na Babeliju. Fascinirani su Pavičićevom vještinom da u detektivski roman upiše zapažanja o transformaciji dalmatinskog mista iz kasnog jugoslavenskog samoupravljavanja, kad su u Dalmaciji radile tvornice i bujali turizam i popkultura, do današnje gentrifikacije i rentne ekonomije. Ne postoji bolji način da stranci razumiju politička previranja kod nas od ovoga.

Glavni junak opsesivan je u potrazi za svojom nestalom sestrom. Tko ga tumaći? Pretpostavljam da je njezina majka Nives Ivanković?

- Naravno, Vesna je Nives Ivanković. U naponu je glumačke zre-

Za "Crvenu vodu" TBF je napravio miks mistične i morbidne glazbe, elektronike i klapskih elemenata. U predstavi izvode novi originalni song

losti, fascinantno predstavlja i mladu majku i zrelu ženu koju je nestanak djeteta učinio sablasnim duhom. Ona je nesretna Nioba koja je izgubila djecu i Zeus ju je pretvorio u stijenu iz koje stalno padaju suze. Muž Jakov je sjajni Nikola Ivošević, a Arijana Čulina igra Uršulu Rokov. Uživam u njenim istančanim bravurama. Tonko je Neno Srdelić, legenda splitskog kazališta. A brat Mate je Stipe Radoja. On je nevideni vulkan i snažan emotivac. Inspektor Gorke je Goran Marković, briljantan, kultiviran i kreativan. Mijo Jurišić, Andrea Mladinić i Maro Nejašmić moćni su, izvanredni. Mladi Katarina Romac, Ana Marija Veselčić i Stipe Jelaska, koje je Dubravka Vrgoč predstavila u Petom kupeu, glumci su za koje svim ljubiteljima kazališta kažem da ih vide što prije. Pa još Donat Zeko, Luka Čerjan i student Zdravko Vukelić. Rijetko se u kazalištima može pronaći takvo bogatstvo u generacijama.

Dolazi li vam autor romana Jurica Pavičić na probe i kakvi su njegovi komentari?

- Jurica i ja bili smo kolege na studiju komparativne književnosti u Zagrebu. Koja generacija! Scenaristica Sandra Antolić i režiser Goran Dukić, izdavač Boris Runjić, producentica Ankica Tilić, pjesnikinja Irena Matijašević, redateljica Nina Mimica, pjesnik Miroslav Kirin, etnologinja Renata Jambrešić... Jurica mi je pustio slobodu, pomagao nam oko jezičnih nijansi. Njegovo Misto je dalmatinski Twin Peaks, mješanac Hvara, Kaštela i Makarskog primorja.

Ponovno radite s TBF-om. Hoćemo li ih vidjeti na stageni ili će se u predstavi samo čuti njihovi songovi?

- Radili smo zajedno 'Baš-beton', moju prvu predstavu u Splitu,

a poslije 'Povratak u pustinju' i 'Garažu' čiju smo premijeru imali u New Yorku. Za 'Crvenu vodu' napravili su miks mistične i morbidne glazbe, elektronike i klapskih elemenata. U predstavi izvode novi originalni song. Ana Savić Gecan napravila je kostime koji bitno definiraju dramaturgiju jer upravo oni prikazuju veliki protok vremena. Scenograf je Aleksandar Denić, a Robert Wlatl usmjerava proces kao savjetnik.

Gotovo kao da ste se specijalizirali za dramiziranje romana i njihova kazališna uprizorenja. Nedavno ste režirali i Knausgaardovu 'Jutarnju zvijezdu', vaša inscenacija 'Ciganin, ali najljepši' Kristiana Novaka jedan je od najvećih hitova zagrebačkog HNK posljednjih godina, radili ste Olju Savićević i Dubravku Ugrešić... Postavljate romane jer ne nalazite zanimljive suvremene dramske tekstove? Ili je nešto drugo posrijedi?

- Poznajem odlične dramske autore. Mouawad, Massini, Tena, Ivor, Fosse, Arne Lygre, Anja Hilling. Ono što su mi nudili Murakamijev 'Kafka na žalu', 'Povijest bestijalnosti' Jensa Bjørneboea,

Pavičićevo Misto je dalmatinski Twin Peaks, mješanac Kaštela, Makarskog primorja i Hvara

'2666' Roberta Bolana, Kiševa 'Grobница', pa 'Idiot'... da parafraziram Bolana, to su divlje izrasline, mnoštvo likova, zapleti, mogućnost da se izgubim u labirintu priča. Stilski kaos. To bolje određuje kompleksnost današnjeg svijeta od drame koja je zaokružena.

Nedavno je umro Ivica Restović, legendarni intendant splitskog HNK od kojeg ste se jako lijepo oprostili tekstem na društvenim mrežama. Dosta pišete - jeste li razmišljali o nekom autobiografskom romanu, nekoj autofikciji? To je, danas, znamo, u modi?

- Pišem postove, ponekad članke, sve češće nekrologe. Pisanje je stresnije od režiranja. Probijam rokove, prepravljam tekst trenutak prije slanja. Volio bih da se mogu koncentrirati, rekonstruirati kritičarske dane iz stare Slobodne, rani ZeKaem, prve predstave u Ljubljani, Split s Mani Gotovac, francuske godine, Mini teatar, Festival svjetskog kazališta i zagrebački HNK s Dubravkom Vrgoč. Volio bih urediti knjigu o Ani Karić. Kad sam se vratio u slobodnjake, nastavio sam ritmom koji mi odgovara. Dok režiram jednu predstavu, popodne, za odmor, pripremam iduću. Kalendar se brzo popuni, a pisanje traži vrijeme i samoću.

Posljednji put ste radili u Splitu, na Splitskom ljetu 2011. godine. Koliko ste se vi i grad u tom razdoblju promijenili?

- Rundek, Nataša Janjić, Sergej Trifunović, Milutin Milošević, Zolja, Dara Vukić, Marko Cindrić, svi mladi glumci. S njima sam radio 'Adio, kauboju'. Split se mijenja, i ja, kao i cijeli svijet, sve je brutalno. Osamdesetih smo imali kulturne stranice Slobodne, Profil u Nedjeljnoj, poslije Feral. U gradu je Roberta Waltla i mene dočekivala Lepa Smoje. Od nje smo naslijedili bukaru, šal i jednu bunraku lutku. U Palači su restorani, nema ludih performansa, život se događa u trgovačkim centrima.

Kad ćete ponovno režirati u Zagrebu?

- Uživam na probama. Volim teške zadatke, vjerujem da glumcima mogu dati smjerove koji će im značiti. Sa svakom predstavom od njih učim. Dan nakon premijere u Splitu letim za Oslo gdje režiram Koltosova 'Roberta Zucca'. Do kraja sezone radit ću kod Matije Ferlina u Puli. On je preuzeo INK, ima znanje, širinu i uvide. Kod njega ću režirati O'Neillovo 'Dugo putovanje u noć' s Almom Pricom, Markom Mandićem, Lukom Grbićem, mojim Miškinom iz Beograda i mladim Ivanom Jurkovićem. A Zagreb? Radio sam tu osam intenzivnih godina, za godinu-dvije ću opet. Krajem studenoga na Gavellinim večerima bit će moja 'Tko se boji Virginije Woolf' iz Mini teatra s Natašom Barbarom Gračner, najboljom barunicom Castelli.